

КЗ ЛОР «Бориславський фаховий медичний коледж»

**Циклова комісія соціально – економічних освітніх
компонентів**

Силабус освітнього компоненту

«Соціологія»

Освітньо – професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 223 «Медсестринство»

Вид освітньої компоненти вибіркове

Мова викладання державна

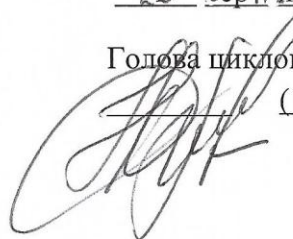
Форма викладання денна

Затверджено на засіданні циклової
комісії соціально – економічних
компонентів

Протокол № 1 від

“ 26 ” серпня 2022 року

Голова циклової комісії
(Небелюк М.С.)

Загальна інформація про викладача

Назва дисципліни	Основи філософських знань
Викладач	Валага Ігор Степанович, зав. відділення Сестринська справа, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Профайл викладача	Лінк на профайл викладача
Контактний телефон	0963320665
Е-mail:	igorvalaga@ukr.net 08061960m
Консультації	Консультації: вівторок, середа з 15:00 до 16:00 Онлайн комунікація з використанням відео- або аудіотехнологій (ZOOM, Viber (+38 0963320665), Skype, Telegram, електронна пошта) в робочі дні з 9.30 до 17.30

1. Назва освітньої компоненти

«Основи філософських знань»

2. Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	28
Семінарські заняття	14
Самостійна робота	48

3. Ознаки освітньої компоненти

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів/годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
2022-2023			223 «Медсестринство»	3/90		Залік	Вибіркова

4. Передумови вивчення освітньої компоненти

- Ґрунтується на попередньо вивчених ОК: «Історія України», «Всесвітня історія», «Основи правознавства та медичного права», «Основи психології та міжособистісного спілкування», «Мистецтво».
- Інтегрується з такими ОК: «Історія України», «Всесвітня історія», «Історія медицини та медсестринства», «Медсестринська етика та деонтологія»

5. Мета і завдання освітньої компоненти

Метою вивчення ОК «Основи філософських знань» - формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про світ, людину як цілісність, про роль медицини у ствердженні сенсу людського буття, розуміння сучасного стану медицини та передбачення перспектив її розвитку.

Метою вивчення філософії є можливість зрозуміти загальні закономірності розвитку традиційної та нетрадиційної медицини в системі загальнолюдської практики. Аналіз хибних думок і помилок в окремих концепціях, у тлумаченні фактів дійсності сприяє виробленню навичок критичного підходу до сучасного стану медичної науки та клінічної практики. Одночасно формується повага до досвіду минулих поколінь, розуміння необхідності брати з нього все найкраще, збагачувати його власним сумлінням.

Тому завдання філософії полягає в тому, щоб ознайомити здобувачів освіти з історичним та логічним методами дослідження, методом сходження від абстрактного до конкретного, що є необхідною умовою пізнання та клінічної практики у медицині. Розкрити закономірності розвитку людини як головного об'єкта дослідження та медичного впливу, навчити знаходити головні ланки причинно-наслідкових зв'язків і відрізнити їх від побічних як у матеріальних, так і в духовних процесах; простежити закономірності об'єктивації й матеріалізації ідей на прикладах діяльності зарубіжних та вітчизняних діячів науки та практики, виробити навички аргументації власних переконань.

Основне завдання вивчення освітньої компоненти – допомогти здобувачам освіти зрозуміти трансформаційні процеси в економіці, зорієнтуватися у виборі ефективного управлінського рішення, набути первинних навичок раціональної економічної поведінки.

6. Компетентності

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра дана ОК забезпечує набуття ЗВО компетентностей:

Загальні:

- основні закономірності розвитку природи та суспільства, медицини як галузі людської діяльності;
- етапи становлення та розвитку філософії і медицини в зарубіжних країнах та в Україні;
- головні проблеми диференціації та інтеграції наук про людину як цілісність;
- суть діалектичного мислення, творчого аналізу, явищ дійсності;
- основи процесу наукового пошуку, форми і методи наукового пізнання;
- структуру та суть людської практики, місце медичної діяльності в оздоровленні та розвитку суспільства.

Спеціальні:

- об'єктивно, на наукових засадах аналізувати будь-які, у тому числі, нестандартні, явища й процеси, причинно-наслідкові зв'язки дійсності;
- визначати місце та роль певного факту у формуванні статусу людини, сенсу діяльності медика, медицини майбутнього;

7. Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення ОК:

- розумітися на суті нозологізму, гіпократизму та неогіпократизму як крайнощів, які здатні спричинити неадекватні практичні дії медика;
- орієнтуватися у системі зв'язків медицини і філософії, розуміти їх значення для формування особистості;
- розумітися на релігійно-філософських основах східних систем самооздоровлення;

- вміти визначати роль соціальних детермінацій у формуванні психічного здоров'я та виникненні психічних розладів;
- визначати сенс соціальних цінностей у системі медичної діяльності;
- застосовувати знання законів і категорій діалектики для аналізу валеологічних і патологічних, санологічних проблем хвороби.

Під час вивчення освітньої компоненти у здобувачів освіти формуються соціальні навички (**soft-skills**):

- здатність до усного спілкування, вміння переконувати і аргументувати;
- вміння чітко і ясно висловлювати свої думки, володіти здатністю до самопрезентації;
- самоосвіта, бажання змінюватися і удосконалювати свої вміння і навички;
- вміння працювати в групі, володіти лідерськими та моральними якостями;
- приймати рішення відповідно до ситуації, аналізувати певні явища;
- проявляти творчий підхід для розв'язку експериментальних проблем, креативно мислити;
- вміння подавати інформацію іншим тощо.

8. Методична картка освітньої компоненти

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Лекції
1	Філософія, її призначення, зміст і функції в суспільстві	2
2	Філософія і медицина Стародавнього світу	2
3	Філософія і медицина Середньовіччя та епохи Відродження	2
4	Філософія і медицина в епоху Нового часу та Просвітництва	2
5	Німецька класична філософія та марксизм	
6	Філософія XIX—XX ст.	2
7	Філософська думка в Україні	2
8	Філософський зміст проблеми буття	2
9	Проблема свідомості у філософії та медицині	2
10	Діалектика — філософська основа медицини	2
11	Основні категорії діалектики і проблеми детермінізму, цілісності та структурності в медицині	2
12	Філософське пізнання. Специфіка медичного пізнання Філософський підхід до розуміння людини	2
13	Філософські проблеми медицини	2
14	Духовне життя суспільства	2

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Стародавньоіндійська філософія: періодизація, джерела. Школи індійської філософії. Медицина Стародавньої Індії. Стародавньокитайська філософія: основна ідея — ідея Дао. Два основні напрями Китайської філософії — даосизм і конфуціанство. Медицина Стародавнього Китаю. Філософія античного світу: періодизація античної філософії. Досократична філософія. Софісти. Етичні принципи Сократа. Платон, Арістотель, Епікур їх філософські ідеї.</p>	2
2	<p>Емпіричний напрям у філософії Нового часу. Французький матеріалізм і Просвітництво другої половини XVIII ст. Френсіс Бекон: філософські погляди в медицині.</p>	2
3	<p>Медицина: лікарі-філософи Росії XIX — першої половини XX ст. Особливості духовних процесів і розвитку філософії XX ст. Сцієнтистські напрями у зарубіжній філософії XX ст. Напрями антропологічного спрямування у філософії XX століття. Метод психоаналізу для лікування неврозів. Релігійна філософія XX ст.</p>	2
4	<p>Свідомість—людина—праця. Свідомість і несвідоме. Свідомість і духовний світ людини. Проблема співвідношення фізіологічного і психічного у медицині. Місце психотерапії в сучасному житті та структурі професійної діяльності медичного працівника.</p>	2
5	<p>Загальна характеристика філософських категорій. Причина і наслідок. Зовнішнє і внутрішнє. Проблема причинності в медицині. Необхідність і випадковість. Можливість і дійсність. Значення категорій необхідності і випадковості, можливості і дійсності для медицини. Частина і ціле. Зміст і форма. Проблема цілісності і структурності в медицині. Одиночне, особливе і загальне. Суть і явище. Проблема одиночного і загального, сутності і явища в медицині.</p>	2
6	<p>Проблема життя і смерті у філософії і медицині. Медицина і виховання людини. Становлення особистості людини (теоретичні і практичні питання виховання студентів-медиків). Предмет теорії пізнання. Методи наукового пізнання і специфіка їх використання в медичних дослідженнях. Єдність чуттєвого і раціонального, логіки та інтуїції у пізнанні. Співвідношення емпіричного й теоретичного рівнів пізнання. Поняття "практика". Функції та види практичної діяльності. Діагностика — специфічна форма пізнання. Діагностика і кібернетика. Метод аналогії в діагностичному процесі. Проблема істинності діагнозу і джерела діагностичних помилок. Модельний експеримент у сучасній медицині. Клінічне мислення.</p>	2
7	<p>Філософія медицини і медицина як наука. Філософські категорії і поняття медицини. Співвідношення соціального і біологічного в людині. Гносеологічні питання теорії хвороби в сучасній медицині. Філософія принципів взаємовідносин медичного працівника і пацієнта. Філософія історичних моделей медичної етики: гіппократова модель (принцип “Не нашкодь”); “Клятва Гіппократа” — основа всіх найновіших кодексів лікарської етики; модель Т. Парацельса (принцип “Роби добро”); деонтологічна модель</p>	2

	(принцип “Дотримання обов’язку”); біоетична модель медичної етики (принцип “Поваги прав і гідності пацієнта”).	
--	--	--

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Взаємозв’язок філософії та медицини. Історико-філософський процес. “Основне питання філософії”: різноманітність підходів.	3
2	Етичні принципи Сократа. Платон, Арістотель, Епікур, їх філософські ідеї. Школа стоїків. Становлення класичної античної медицини. Гіппократ про людину, природу та причину хвороб.	3
3	Основні ідеї та принципи середньовічної філософії. Етапи середньовічної філософії. Вчення Томи Аквінського. Розвиток медицини в епоху Середньовіччя. Поняття “Відродження”. Провідні напрями ренесансного філософствування. К. Цельс про медицину.	3
4	Французький матеріалізм і Просвітництво другої половини XVIII ст. Френсіс Бекон: філософські погляди в медицині.	3
5	Абсолютна ідея як рушій розвитку у Г.Гегеля. Філософська проблема природи і людини, у творчості Л. Фейєрбаха. Категоричний імператив І.Канта основні ідеї марксистської філософії	3
6	Метод психоаналізу для лікування неврозів (З. Фройд). Культурологічні та історіософські напрями філософії XX ст. Релігійна філософія XX ст.	4
7	Міфологія і особливості дохристиянського світогляду Русі – України. Релігійний і філософський світогляд в українському середньовіччі. Етика смиренномудрості в «Києво-Печерському Патерику» . Культурно-релігійне піднесення в Україні XV-XVII ст.	3
8	Методологічне значення проблеми матерії і руху для біології та медицини. Вклад медицини в розвиток філософських думок про форми руху матерії, простору і часу.	3
9	Свідомість як вищий рівень духовної активності людини як соціальної істоти. Рівні свідомості. Поняття ідеального. Мова, як один з найголовніших чинників духовного світу людини.	4
10	Особливості прояву законів діалектики в медицині. Всезагальний взаємозв’язок і взаємообумовленість явищ у медицині.	4
11	Проблема цілісності і структурності в медицині. Одиночне, особливе і загальне. Суть і явище. Проблема одиночного і загального, сутності і явища в медицині.	4
12	Метод аналогії в діагностичному процесі. Проблема істинності діагнозу і джерела діагностичних помилок. Модельний експеримент у сучасній медицині. Клінічне мислення.	4
13	Філософія історичних моделей медичної етики: гіппократова модель (принцип “Не нашкодь”); “Клятва Гіппократа” — основа всіх найновіших кодексів лікарської етики; модель Т. Парацельса (принцип “Роби добро”); деонтологічна модель (принцип “Дотримання обов’язку”); біоетична модель медичної етики (принцип “Поваги прав і гідності пацієнта”).	

14	Сутність духовного життя суспільства. Поняття «гуманізм». Основні гуманістичні ідеї. Гуманістичні принципи медицини. Суспільна психологія та ідеологія. Основні складові духовного життя суспільства.	3
----	---	---

9. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, проміжний, підсумковий.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. При поточному контролі оцінці підлягають: рівень теоретичних знань та вміння працювати з науковою літературою, знання матеріалу, продемонстрованого у виконаних (як правило) індивідуальних завданнях; обґрунтованість висновків, а також самостійність та повнота вирішення практичних завдань та аналізу матеріалів; активність та систематичність роботи на заняттях; результати виконання домашніх завдань, тестів, експресопитувань тощо.

Форми проведення поточного контролю: усне опитування здобувачів освіти, вирішення практичних завдань, тестові завдання (для зацікавленості у навчанні, розвитку здібностей студента може бути передбачено виконання інших, індивідуальних для кожного студента завдань).

Проміжний контроль проводиться після вивчення відповідних тем або блоку тем з метою з'ясування ступеню засвоєності здобувачів освіти відповідного об'єму опрацьованого та вивченого матеріалу та подальшої оцінки рівня отриманих знань.

Форми проведення проміжного контролю: тренувальні вправи, експресконтроль на лекціях, тестове опитування, співбесіда (усне спілкування), виконання індивідуальних завдань.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувача освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль. Форма контролю: залік.

Контроль знань і умінь здобувачів освіти (поточний і підсумковий) з ОК «Основи філософських знань» здійснюється відповідно до:

- Положення “Про організацію освітнього процесу в Бориславському фаховому медичному коледжі”;
- Положення “Про організацію дистанційного освітнього процесу в КЗ ЛОР «Бориславський фаховий медичний коледж»;
- Положення “Про академічну доброчесність”;
- Положення “Про систему оцінювання якості знань здобувачів освіти в Бориславському фаховому медичному коледжі”.

Оцінювання проводиться за п'ятибальною системою.

Критерії оцінювання.

«Відмінно» - здобувач освіти дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, алгоритмів, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був

присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість і виконанні групових завдань.

«Добре» - здобувач освіти володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість і виконанні групових завдань.

«Задовільно» - здобувач освіти дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача, при цьому враховується наявність конспекту та самостійність у виконанні групових завдань.

«Незадовільно» - здобувач освіти дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, малоактивний або пасивний у виконанні групових завдань. Підсумкова (загальна) оцінка курсу ОК є сумою оцінок (балів), отриманих за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять, самостійної роботи, виконання індивідуальних практичних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного завершення вивчення навчальної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти при вивченні ОК «Основи філософських знань»

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
5	5	5	5	5	5	5

Примітка T1, T2...T9 – теми семінарських занять згідно програми.

Оцінювання усної відповіді здобувача освіти			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Здобувач освіти глибоко і твердо засвоїв матеріал і послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому у студента не виникає труднощів при зміні завдання, вільно справляється із задачами, питаннями та іншими видами використання знань, показує знання монографічної літератури, вірно обґрунтовує прийняття	Здобувач освіти твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає його, не допускає суттєвих помилок у відповіді на запитання, вірно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач.	Здобувач освіти має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, недостатньо правильно формує, порушує послідовність у викладенні матеріалу.	Здобувач освіти не знає частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнений у відповіді.

рішення.			
Оцінювання активності здобувача освіти			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Про активний здобувач освіти активно працює, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.	Здобувач освіти активно приймає участь у вирішенні поставлених завдань.	Малоактивний, на заняттях не проявляє себе, відповідає лише за викликом викладача.	Здобувач освіти пасивний. Не приймає участі у роботі групи на занятті. Пасивно спостерігає за роботою інших.

10. Політика освітньої компоненти

Дотримання академічної доброчесності в коледжі регламентується:

- Положенням «Про академічну доброчесність»;
- Положенням «Про контроль якості читання лекцій в Бориславському фаховому медичному коледжі»;
- Положенням «Про контроль якості проведення практичних занять»;
- Положенням «Про критерії оцінювання якості знань здобувачів освіти в Бориславському фаховому медичному коледжі»;
- Положенням «Про відпрацювання пропущених занять»;
- Положенням «Про контроль, організацію і якість проведення консультацій в Бориславському фаховому медичному коледжі»;
- Положенням «Про контроль організації якості проведення заліків, іспитів і письмових контрольних робіт в Бориславському фаховому медичному коледжі».

Політика ОК ґрунтується на засадах академічної доброчесності (сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання) та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача в процесі вивчення ОК (недопущення академічного плагіату, списування, фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання). За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне оцінювання (контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне вивчення відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Бориславському фаховому медичному коледжі». Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку коледжу, відвідувати навчальні заняття згідно розкладу, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на заняттях є обов'язковою компонентою оцінювання.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять здобувачем освіти (з поважних чи без поважних причин) регламентується «Положенням про відпрацювання пропущених занять та перездачу на вищу оцінку».

Політика щодо дедлайнів.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися термінів, передбачених вивченням ОК і визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляції.

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів контрольних заходів знань здобувачами освіти КЗ ЛОР «Бориславський фаховий медичний коледж». Заява подається особисто в день оголошення результатів контрольного заходу завідувачому відділенням, реєструється, передається директору або заступнику директора з навчальної роботи та розглядається на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного робочого дня після її подання. Здобувач має право бути присутнім на засіданні апеляційної комісії. При письмовому контрольному заході члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання з даної дисципліни детально вивчають та аналізують письмові матеріали контрольного заходу. Повторне чи додаткове опитування здобувача апеляційною комісією заборонено. Результати апеляції оголошуються здобувачу відразу після закінчення розгляду його роботи, про що здобувач робить особисто відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії.

Політика щодо конфліктних ситуацій.

У коледжі визначено чіткі механізми та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, дискримінацією, сексуальними домаганнями та ін. Упроваджено ефективну систему запобігання та виявлення корупції, вживаються заходи, спрямовані на підвищення доброчесності викладачів і здобувачів освіти коледжу, дотримання правил етичної поведінки, створення додаткових запобіжників вчинення корупційних дій і правопорушень, пов'язаних із корупцією. Розроблено План заходів з виконання антикорупційної програми відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Створена «Скринька довіри», до якої анонімно можуть звертатися здобувачі освіти, залишаючи там свої скарги чи пропозиції. Розроблено в коледжі План заходів щодо попередження мобінгових (булінгових тенденцій). За час реалізації ОП звернень, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією не було.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Аблеев С.Р.* Философия в схемах и таблицах. — М.: Высшая шк., 2019.
Андрущенко В. Історія соціальної філософії. — К.: Тандем, 2020.
Арутюнов В.Ф. Філософія: навч. посіб. — КНЗУ, 2021.
Бичко І.В. Філософія: Курс лекцій. — К., 2018.
Бичко А. Історія філософії: підручник. — К.: Либідь, 2021.
Бойченко І.В. Філософія історії. — К., 2020.
Герасимчук А. А., Тимошенко З.І. Курс лекцій з філософії. — К., 2020.
Горлач М.Л. Філософія: підручник. — Х., 2020.
Надольний І.Ф. Філософія: посібник. — К., 2019.
Огородник И.В. Библиографический философский словарь. — Абсолют-В, 2018.
Причений Є.М. Філософія: навч. посіб. — К., 2019.
Петрушенко В.П. Основи філософських знань: навч. посіб. — Новий світ, 2019.
Петрушенко В.Л. Практикум з філософії: навч. посіб. — Львів: “Новий Світ-2000”, “Магнолія плюс”, 2020.
Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій: навч. посіб. — Львів, 2018.
Спиркин А.Г. Философия: учебник. — М., 2019.
Федів Ю., Мозкова Н. Історія української філософії. — Україна, 2020.
Ярошовець В.І. Історія філософії: підручник. — ПАРАПАН, 2022.

Додаткова

- Горський В.С.* Історія української філософії: навч. посіб. — К., 2021.
Єрмоленко Є.М. Комунікативна практична філософія: підручник. — К., 2019.
Петрушенко В.П. Практикум з філософії: навч. посіб. — Новий світ, 2020.
Тарасенко Н.Ф., Русин М.Ю. Історія філософії України: підручник. — К., 2019.
Попов М.В. Філософія: підручник. — К.: Медицина, 2021. — 344 с.

Викладач

Валага І.С.